

HIDROELEKTRANE(MALA HE „BIHAĆ“, ILI HE JARAK ILI HE KANAL UNA) NA JARKU, INDUSTRIJSKA GRADITELJSKA CJELINA, LOKACIJA – BIHAĆ

Elektrana je iz perioda austrougarske uprave u BiH. Ovo je protočna hidroelektrana, kojoj se dovodnim kanalom derivaciono-gravitacionog tipa ukupne dužine oko 1000 metara, dovodi voda u centralu. Kao dovodni kanal služi srednjovjekovni odbrambeni jarak. Svi tehničko-tehnološki dijelovi industrijske graditeljske cjeline ne ugrožavaju ambijentalne vrijednosti stare gradske jezgre, niti prirodnog okoliša. Elektrana dovršena je 1912. zajedno sa gradskom distributivnom mrežom. Proizvedena električna energija se uglavnom koristila za gradsku rasvjetu Bihaća koji je u to vrijeme imao 8374 stanovnika.

Elektrane je imala dvije turbine tipa Francis instalirane snage 2x87 kW. Građevinske radove su izvele firme «Jonas» i «Snel» iz Beča, turbinsku opremu, regulatore i hidroopremu proizvela je i montirala firma «Andritz» iz Graca, a elektroopremu sa generatorima proizvela i postavila je firma A.E.G. Union iz Beča. Elektrana je neprekidno radila do 1943. god. kada je teško oštećena, da bi u oktobru 1945. godine bila ponovno puštena u pogon. Proglašena je za nacionalni spomenik BiH pod imenom - Hidroelektrana na Jarku u Bihaću ili Mala HE Bihać ili HE Jarak ili HE Kanal Una. Nacionalni spomenik sačinjava:

- prelivni prag sa ulaznom građevinom,
- dovodni kanal (jarak),
- objekat električne centrale zajedno sa ugrađenom pratećom i pomoćnom opremom (generatori, turbine, upravljačka i kontrolna oprema) i originalnim alatima za njeno održavanje.

Elektrana danas

Elektrana proizvodi prosječno 1,80-2,25 % ukupne godišnje proizvodnje hidroenergetskih objekata u okviru «Elektrodistribucija» Bihać.

Spada u grupu protočnih elektrana, derivacionog tipa, koje iskorištavaju kinetičku i potencionalnu energiju vode, kao i energiju pritiska. Ona prema kvalitetu proizvodnje pripada grupi proizvođača «zelene energije», jer nema značajnih negativnih uticaja na ekosistem rijeke Une i okoliš.

Ima instaliranu agregatsku jedinicu snage 160 kW, sa propelerom turbinom, konstruktivnog pada 2,6 m i instaliranog protoka 9 m³/sec. Generator instalirane snage 160 kW sa nazivnim naponom 0,4 kV, spojen je na kućni energetski transformator 10/0,4 kV snage 630 kVA u TS 35/10kV Bihać i razvodne ćelije u TS 35/10 kV Bihać. Hidroelektrana preuzima vodu iz korita usmjerenu od brane preko vodozahvata na ulaznu građevinu. Ulazna građevina je ljevkastog oblika i vodu usmjerava prema dovodnom kanalu. Ispred dovodnog kanala nalazi se galerija tablastih zatvarača koji služe za zatvaranje dovodnog kanala i njegovu izolaciju od korita prilikom čišćenja i redovnog održavanja. Preko turbinskog ulaza voda se usmjerava u zatvoreni dovod koji po principu «šahta» usmjerava vodu na turbinu. Iskorištena voda ispušta se preko difuzorskog izlaza u korito rijeke Une.

www.kons.gov.ba

Javna ustanova
Zavod za zaštitu kulturnog naslijeđa
Bihać

